

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Karla Šimky a soudkyň Mgr. Evy Šonkové a JUDr. Miluše Doškové v právní věci žalobce: **P. Č.**, proti žalovanému: **Městský soud v Brně**, se sídlem Polní 39, Brno, o žalobě na ochranu proti nečinnosti žalovaného, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 20. 2. 2015, č. j. 30 A 70/2014 - 22,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žalobce **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalovanému **s e n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Žalobou doručenou dne 8. 8. 2014 Městskému soudu v Praze a vedenou zde pod sp. zn. 9 A 313/2014 se žalobce (dále jen „stěžovatel“) domáhal ochrany před nečinností žalovaného. Městský soud v Praze usnesením ze dne 19. 8. 2014, č. j. 9 A 313/2014 - 5, věc postoupil Krajskému soudu v Brně (dále jen „krajský soud“) jako soudu místně příslušnému. Krajský soud usnesením ze dne 26. 9. 2014, č. j. 30 A 70/2014 - 16, stěžovatele vyzval, aby do 10 dnů od doručení tohoto usnesení zaplatil soudní poplatek za žalobu ve výši 2000 Kč. V reakci na to podal stěžovatel žádost o osvobození od soudních poplatků, kterou krajský soud usnesením ze dne 20. 2. 2015, č. j. 30 A 70/2014 - 22 (dále jen „napadené usnesení“), zamítl s odůvodněním, že stěžovatel své právo uplatňuje zjevně šikanózním způsobem, svévolně a účelově, nesoudí se veden snahou o meritorní řešení

sporu, ale pro samotné vedení sporu, což dokládá nejen obsah jím formulovaného prohlášení o jeho osobních a majetkových poměrech (které je plně bizarně, nekonkrétně a nepřipadně tvrzených skutečností), ale i samotná podstata toho, čeho se domáhá.

II. Obsah kasační stížnosti

[2] Proti napadenému usnesení brojil stěžovatel kasační stížností, v níž vyjádřil názor, že jeho postup neměl být hodnocen jako šikanózní, neboť „*soukromé osoby mají právo na libovůli*“, a stěžovatel tedy smí žádat o poskytnutí jakékoli informace, přičemž nemusí oznamovat ani dokládat právní zájem na jejím poskytnutí. Další okruh kasačních námitek směřoval vůči krajským soudem stanovené délce lhůty k zaplacení soudního poplatku; stěžovatel byl přesvědčen, že lhůta v délce deseti dnů je nedostatečná, neboť je kratší než lhůta pro podání kasační stížnosti, krajský soud ji měl odůvodnit a při stanovení její délky měl přihlédnout k poměrům stěžovatele, přičemž pro osobu v hmotné nouzi nemůže být dostatečná ani dvouměsíční lhůta k zaplacení. Stěžovatel rovněž vznesl proti postupu krajského soudu celou řadu dalších námitek, např. že nežádal o osvobození od soudních poplatků, ale toliko od jednoho soudního poplatku; krajský soud uvažoval o jeho žalobě v minulém čase, při doručování použil jiný procesní předpis a stěžovateli odňal jeho zákonného soudce; rozvrh práce krajského soudu je „*alogický*“, „*vadný*“ a „*stupidní*“; krajský soud stěžovatele uráží a vysmívá se mu atp.

[3] Žalovaný svého práva vyjádřit se ke kasační stížnosti nevyužil.

III. Posouzení kasační stížnosti Nejvyšším správním soudem

[4] Nejvyšší správní soud nejprve přezkoumal formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že byla podána včas [§ 106 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“)] a oprávněnou osobou (§ 102 s. ř. s.). Za situace, kdy je předmětem kasačního přezkumu usnesení, jímž byla zamítnuta žádost o osvobození od soudních poplatků, by trvání jak na podmínce uhrazení soudního poplatku za kasační stížnost, tak i na podmínce povinného zastoupení znamenalo jen další řetězení téhož problému (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 9. 2007, č. j. 9 As 43/2007 – 77, všechna zde citovaná rozhodnutí zdejšího soudu jsou dostupná z www.nssoud.cz). S ohledem na tuto situaci tedy nebylo nutné, aby byl stěžovatel v řízení o kasační stížnosti zastoupen advokátem ve smyslu § 105 odst. 2 s. ř. s. a Nejvyšší správní soud netrval ani na zaplacení soudního poplatku za kasační stížnost.

[5] Nejvyšší správní soud poté posoudil důvodnost kasační stížnosti. Zkoumal přitom, zda napadené usnesení netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 4 s. ř. s.).

[6] Nejvyšší správní soud se problematikou nepřiznání osvobození od soudních poplatků ve stěžovatelových věcech mnohokrát zabýval, a to např. v usnesení ze dne 18. 12. 2012, č. j. 7 As 103/2012 – 20, nebo v poslední době v rozsudku ze dne 26. 2. 2015, č. j. 3 As 255/2014 – 9. Konstantní judikaturu Nejvyššího správního soudu k této otázce

pokračování

lze shrnout tak, že uplatňuje-li stěžovatel svá práva zjevně šikanózním způsobem, svévolně a účelově, soudí-li se nikoli pro nalezení meritorního řešení svého sporu, ale pro samotné vedení sporu, nelze mu přiznat osvobození od soudních poplatků ani s ohledem na jeho nepříznivé sociální poměry. Osvobození od soudních poplatků nemá být institutem umožňujícím nemajetným osobám vést bezplatně spory podle jejich libosti, nýbrž má pouze zajistit, aby jim nedostatek prostředků nebránil v účinné soudní ochraně v případech, kdy nemají dostatek prostředků, ale přitom je namístě, aby soudní spor vedly (neboť jde o věc bytostně se dotýkající jejich životní sféry). Napadené usnesení ze znalosti této ustálené rozhodovací praxe Nejvyššího správního soudu vychází a již jen z tohoto důvodu se s ním Nejvyšší správní soud plně ztotožňuje.

[7] S krajským soudem tak lze především plně souhlasit v tom, že procesní aktivita stěžovatele se v nyní posuzované věci žádným způsobem neodlišuje od té, kterou stěžovatel volí v početné řadě dalších řízení, která před správními soudy vede. Převážná většina těchto řízení přitom nemá žádný vztah k podstatným okolnostem stěžovatelovy životní sféry, jeho majetku nebo životním podmínkám; ve vysokém procentu se jedná o spory vyvolané jeho zájmem o veřejné záležitosti a fungování veřejných institucí, u nichž není dán důvod, aby náklady na jejich vedení nesl pravidelně stát. Rovněž ze stěžovatelova postupu v nyní posuzované věci lze usoudit, že jeho zamýšleným cílem není ochrana jeho veřejných subjektivních práv, ale samotné vedení sporu, čemuž nasvědčuje nejen veskrze odmítavý způsob, jakým reaguje na procesní úkony krajského soudu, ale rovněž stereotypní argumentace, která je zcela mimoběžná s meritem sporu a soustředí se jen na hlediska formální či jinak podružná. Stěžovatel se podanou žalobou domáhal vydání informací (týkající se především rozvrhu práce žalovaného), přičemž je zřejmé, že stejně jako v mnoha předchozích sporech namítal pro věc zcela nepodstatné a formální skutečnosti, např. stylistické vady v rozhodnutí žalovaného (*„povinný subjekt informací dokonce lze, jak se výše líčí: nebylo totiž žádáno o informaci, ale o informace“*) nebo nesprávný postup při doručování (*„[n]avrhovatel navíc tvrdí, že jsou mu dodávány písemnosti zákonodárcem nevyjádřeným způsobem“*, *„[ž]alovaný soud navíc vadnou obálku typu III. právě používá i pro doručování správních písemností“* či *„je zcela vedlejší, pokud žádný soudce OS dodnes předsedu soudu anebo jiný orgán neupozornil na zjevný nesoulad obálek se zákonem“*).

[8] Nejvyšší správní soud tedy ve shodě s krajským soudem konstatuje, že ačkoli stěžovatel formálně mohl splňovat podmínky pro osvobození od soudních poplatků (o jeho nepříznivých osobních, majetkových a výdělkových poměrech není pochyb), nelze mu toto beneficium přiznat s ohledem na konstantně svévolný a šikanózní způsob uplatňování jeho práv, který zvolil i v nyní posuzované věci. Nejvyšší správní soud tedy shrnuje, že krajský soud řádně a srozumitelně zdůvodnil, proč stěžovateli právo na osvobození od soudního poplatku odepřel, přičemž tento názor je za daných skutkových okolností zcela v souladu s ustálenou rozhodovací praxí Nejvyššího správního soudu.

[9] Pokud jde o okruh kasačních námitek, jimiž stěžovatel napadá krajským soudem stanovenou lhůtu k zaplacení soudního poplatku jako příliš krátkou, je třeba předně zdůraznit, že se jedná o lhůtu dodatečnou (náhradní), neboť poplatek za žalobu byl splatný dnem jejího podání. Stěžovatel tento poplatek při podání žaloby neuhradil, a byl proto krajským soudem vyzván usnesením ze dne 26. 9. 2014, č. j. 30 A 70/2014 – 16, ke splnění této povinnosti v náhradní desetidenní lhůtě. Napadeným usnesením, jímž krajský soud

rozhodl o jeho žádosti o osvobození od soudních poplatků, mu byla stanovena ke splnění poplatkové povinnosti nová desetidenní lhůta. Tyto lhůty jsou svou délkou spíše nadstandardní, tedy nikoli nepřiměřeně krátké, jak tvrdí stěžovatel. Z judikatury Nejvyššího správního soudu (viz např. rozsudek ze dne 10. 4. 2008, č. j. 2 Afs 44/2007 – 73) totiž vyplývá, že za příliš krátké lhůty pro uhrazení soudního poplatku za podání žaloby ve správním soudnictví mohou být považovány pouze lhůty výrazně kratší než stěžovatelem rozporovaná desetidenní lhůta, například lhůta třídenní. Je třeba rovněž poukázat na to, že posledním dnem, kdy je účastník řízení oprávněn zaplatit soudní poplatek, je den nabytí právní moci usnesení o zastavení řízení (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 3. 2007, č. j. 5 Afs 112/2006 – 41, publ. pod č. 1218/2007 Sb. NSS). Stěžovateli lhůta k zaplacení soudního poplatku za podání správní žaloby tedy fakticky běží již několik měsíců a stěžovatel má stále možnost soudní poplatek za podanou žalobu zaplatit.

[10] Lhůta k zaplacení soudního poplatku není nepřiměřeně krátká ani v důsledku toho, že stěžovatel disponoval či disponuje pouze malými finančními prostředky, respektive že si, s ohledem na své majetkové poměry, nemohl vzít úvěr či půjčku, jak připomíná v kasační stížnosti. Nejvyšší správní soud nevidí rozumný důvod k tomu, aby méně majetným žalobcům byly obecně ukládány delší lhůty k zaplacení soudního poplatku než žalobcům majetnějším (shodně viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 3. 2014, č. j. 2 As 106/2013 - 22). V této souvislosti lze také odkázat na rozsudek zdejšího soudu ze dne 11. 4. 2013, č. j. 4 As 53/2013 - 10, v němž bylo konstatováno: „*Při stanovení lhůty k zaplacení soudního poplatku není soud povinen přiblížit k majetkovým poměrům účastníka řízení, neboť tyto poměry zásadně hodnotí pouze ve vztahu k případné žádosti o osvobození od soudních poplatků.*“ Ostatně ani z kasační stížnosti stěžovatele nevyplývá, že by delší lhůta pro zaplacení soudního poplatku mohla na jeho schopnosti či ochotě soudní poplatek zaplatit cokoli změnit.

[10] Ke zbývajícím kasačním námitkám stěžovatele (výtkám směřujícím proti stylistickým či jiným formálním náležitostem rozhodnutí krajského soudu atp.) lze souhrnně konstatovat, že nejsou vůbec způsobilé zpochybnit věcnou správnost a zákonnost napadeného usnesení, neboť se buď zcela míjejí s výše shrnutými stěžejními důvody, na nichž napadené usnesení stojí, anebo nejsou z hlediska podstaty věci relevantní, případně se pro svou nesrozumitelnost nacházejí za hranicí projednatelnosti. Nejvyšší správní soud nezjistil ani žádné skutečnosti nasvědčující tomu, že by byl stěžovatel odňat svému zákonnému soudci.

IV. Závěr a náklady řízení

[11] Nejvyšší správní soud ze shora uvedených důvodů dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná, proto ji dle § 110 odst. 1 *in fine* s. ř. s. zamítl.

[12] O náhradě nákladů řízení rozhodl Nejvyšší správní soud v souladu s § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel neměl ve věci úspěch, a nemá proto právo na náhradu nákladů řízení; žalovanému pak v řízení o kasační stížnosti žádné náklady nad rámec jeho běžné činnosti nevznikly.

pokračování

P o u ě n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 8. dubna 2015

JUDr. Karel Šimka
předseda senátu